

NRC 11-05-09 kabinet 1 pagina 06

Manifestatie Veertien kunstprojecten haken aan bij ideeën 17de-ee

Ook groepshuwelijk past in

Een lawine aan projecten geïnspireerd door Spinoza rolt over Amsterdam. Het thema 'tolerantie' is aanknopingspunt voor veel van geluidsinstallaties tot een groepshuwelijk.

Door onze redacteur RAYMOND VAN DEN BOOGAARD AMSTERDAM, 11 MEI. Schrik niet als u een dezer dagen in Amsterdam uw jas uit de garderobe terugkrijgt met een briefje erin: 'Wat is er eigenlijk tegen kannibalisme?' Of wanneer u op straat een poster ziet die ogenschijnlijk van de Partij voor de Vrijheid afkomstig is, met de tekst: 'Waar vind ik de spelregels voor het maken van nieuwe regels?' Of een petitie voor de lega-

lisering van groepshuwelijken onder de neus geduwd krijgt. Welkom in Amsterdam, de stad van de filosoof Spinoza (1632-1677).

Genoemde uitingen maken deel uit van de kunstmanifestatie 'My name is Spinoza' die zich in de maanden mei tot en met september over de stad zal verspreiden. De zeventiende-eeuwse filosoof, wiens hoofdwerken *Tractatus theologico-politicus* en *Ethica* in het buitenland misschien wel bekender en meer gelezen zijn dan in Nederland, zal de komende maanden – als het goed is – niet uit het straatbeeld weg te slaan zijn.

Maar liefst veertien verschillende projecten zijn er gepland, onder coördinatie van de Stichting Kunst in de Openbare Ruimte (SKOR). Dat loopt van het nu al te bezichtigen project *The Bijlmer Spinoza-Festival* van de Zwitser Thomas

Hirschhorn: een van schrootjes vervaardigd 'tijdelijk sculptuur' nabij metro Kraaiennest, waarin de kunstenaar dagelijks druk in de weer is met het organiseren van lezingen, discussies en wat niet al over Spinoza – er zijn ook een bar en een tijdelijk radiostation aan het werk verbonden.

Tot aan de *Spinoza Mondial Rea-*

Manifestatie moet vervolg krijgen met Spinoza-centrum

ding Performance van de kunstenaar Job Koelewijn, die thans doende is op zestien plekken op de wereld mensen uit de *Ethica* te laten voordragen en dat registreert. Het re-

sultaat is in september te zien en te horen in W139. Andere namen uit het programma: Aernout Mik, Nicole van Harskamp, Elaine Sturtevant – een lawine aan performances, debatten en installaties. Er zijn in totaal zestien verschillende kunstinstellingen betrokken bij *My name is Spinoza*.

Het initiatief tot dit alles is uitgegaan van de Amsterdamse Spinoza-kring, vertelt Theo Tegeleers, namens de SKOR curator van de manifestatie. Deze keurige, notabele kring zocht al langer naar manieren om de naam Spinoza verder onder de aandacht te brengen, nadat er eind vorig jaar, door krachtadig ingrijpen van het gemeentebestuur in een langlopend conflict daarover tussen verschillende groepen spinozisten, al een goedgelijkend standbeeld voor de filosoof was opgericht, nabij de

uwse denker over vrijheid van meningsuiting en tolerantie

n Spinoza-manifestatie

plaats waar diens geboortehuis heeft gestaan.

Spinoza werd geboren in een milieu van sefardische joden, maar raakte later in conflict met de religieuze autoriteiten. In zijn *Tractatus* laat hij zich lovend uit over de tolerantie en religieuze vrijheid in de stad Amsterdam – wat hem overigens niet verhinderde naar Den Haag te verhuizen en daar zijn werk voort te zetten.

Spinoza was een van de internationaal bekende grote geesten van zijn tijd, en geldt wel als grondlegger van de Verlichting, die voor zijn tijd hoogstgewaagde kanttekeningen plaatste bij het in de monotheïstische godsdiensten gangbare persoonlijke Godsbegrip, of de gedachte aan een goddelijk plan met de wereld.

Om die reden werd hij begin vorige eeuw in Nederland vooral ver-

Spinoza, schilder onbekend.

keerd in de Nederlandse Vrijdenkersbeweging, maar nu die geen rol meer speelt zijn het vooral Spinoza's in de *Tractatus* neergelegde ideeën over godsdienstvrijheid,

vrijheid van meningsuiting en tolerantie die heden ten dage fans op de been brengen.

En onder de noemer tolerantie blijkt heel veel te worden ondergebracht. Een geluidsmonument voor de kraakbeweging van Jeremiah Day bijvoorbeeld. Of de petitie voor groepshuwelijken van de kunstenaar Francisco Camacho, die moet uitmonden in een initiatief waar de Tweede Kamer niet omheen kan, en een feestelijke, groepshuwelijksvoltrekking.

Er is ook reguliere beeldende kunst in het kader van de manifestatie – nu al te zien in Smart Project Space is bijvoorbeeld *Lucharemos hasta anular la ley* van Sebastian Diaz Morales, een even schokkende als prachtige video over het functioneren van groepsgeweld in politieke conflicten.

Het is de bedoeling dat 'My na-

me is Spinoza' een permanent vervolg krijgt in de vorm van een Spinoza-centrum in Amsterdam, opdat het gedachtengoed van de filosoof ergens onder dak komt. Dat is hard nodig, betoogde de voorzitter van Stichting Spinoza Centrum Amsterdam, Egbert Dommering, vrijdag bij de opening van de manifestatie, nu in Nederland een partij die de Koran wil verbieden een groot deel van het electoraat naar zich toe trekt. „Geen vrijheid van denken dus. (...) Vrijheid van redeloos spreken, dat is is tegenwoordig de boodschap die we uitdragen”, aldus Dommering. Spinoza's boodschap van vrijheid en tolerantie is dus hoogst actueel, meent hij. Tot september zitten we in ieder geval goed.

 Programma's op: spinoza-manifestatie.nl